

Nieuws & Oproepen

Wilsterflappen

Wat zijn wilsters?

Wilster, de Noordnederlandse naam voor Goudplevier *Pluvialis apricaria* behoort tot de groep van de steltlopers. Wilsters komen vooral voor op open land, vochtige weiden, droge akkers en in toendra's. De wilster is familie van de Kievit, ze zijn in de herfst veelvuldig samen te zien.

Het zijn goede lopers en zeer goede vliegers. Bij het voedselzoeken rennen ze een stukje en blijven dan plotseling staan om naar hun prooi te trippelen. Deze bestaat uit schelpdiertjes, wormen, spinnen, slakken, insecten en hun larven.

De wilster is in Nederland een doortrekker, dat wil zeggen in het vroege voorjaar komt hij uit noord-Afrika en zuidwest-Europa naar de weilanden aan de kust van Nederland om daar van half maart tot mei te blijven, waarna hij doorvliegt naar de broedgebieden van Noorwegen tot aan Noord-Rusland. In september (soms al in augustus) zijn de eersten weer bij ons terug uit hun broedgebieden. Een aantal is wintergast bij niet te strenge vorst.

Wilsterflappen toen

Wilsterflappen is een zeer oude manier van vogelvangen met behulp van een slagnet. Vroeger ving men om den brode en het waren overwegend mensen met een klein inkomen die zo probeerden wat bij te verdienen. Het waren stuk voor stuk liefhebbers die het er voor over hadden zich bij slechte weersomstandigheden te laten "verrekken", want er moest dagelijks gevangen worden wilde men de goede vangdagen niet mislopen.

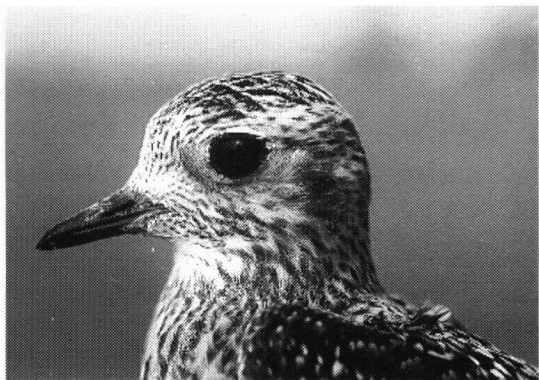
Er schijnt in het Zuiderzeemuseum in Enkhui-zen een schilderij te hangen, gemaakt omstreeks 1600, waarop wilstervangers staan afgebeeld. Daaruit blijkt dat de vangmethode nauwelijks afwijkt van de huidige methode van vangen. Het bejagen van wilsters met slagnetten is sinds 1972 verboden.

Wilsterflappen nu

Dankzij het cultuurhistorisch aspect van de vangmethode is het vangen van wilsters niet helemaal verboden; het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij verstrekt vergunningen aan wilsterflappers ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek. In de periode van 1 oktober tot 1 januari krijgen een dertigtal vangers in de provincie Groningen, ongeveer veertig in Friesland en een enkeling in Noord-Holland toestemming om wilsters te vangen en een deel van de vogels te ringen.

Doelen van het wilsterflappen nu:

- Het aantal terugmeldingen van geringde vogels vergroten door het ringnummer te noteren;
- kijken of ze geverfd zijn op beide onder-vleugels. Dit wordt gedaan voor het bepalen van de rui omdat het rui patroon van de wilsters nogal afwijkt van dat van de meeste andere steltlopers;
- attent zijn op "afwijkende" wilsters, vooral opvallend kleine wilsters.
- controle van gevangen wilsters op afwijkingen. Het komt steeds meer voor dat wilsters knobbels en vergroeiingen aan de poten

Wilster.

Hans Hut

hebben. Misschien is onderzoek nodig naar de milieu aspecten in het broedgebied of in de weilanden in Nederland?

De vangmethode

Voordat men gaat vangen dient men eerst toestemming te vragen aan de landeigenaar. Met behulp van lokvogels en een fluit worden wilsters naar een plek gelokt waar een slagnet van ongeveer 24 bij 4 meter is uitgelegd. Voor en achter dit net plaats men lokvogels. Wanneer overvliegende wilsters reageren op de fluit en lokvogels gaan ze tegen de wind in landen bij de lokvogels en wordt het net over de invallende wilsters getrokken

Situatie

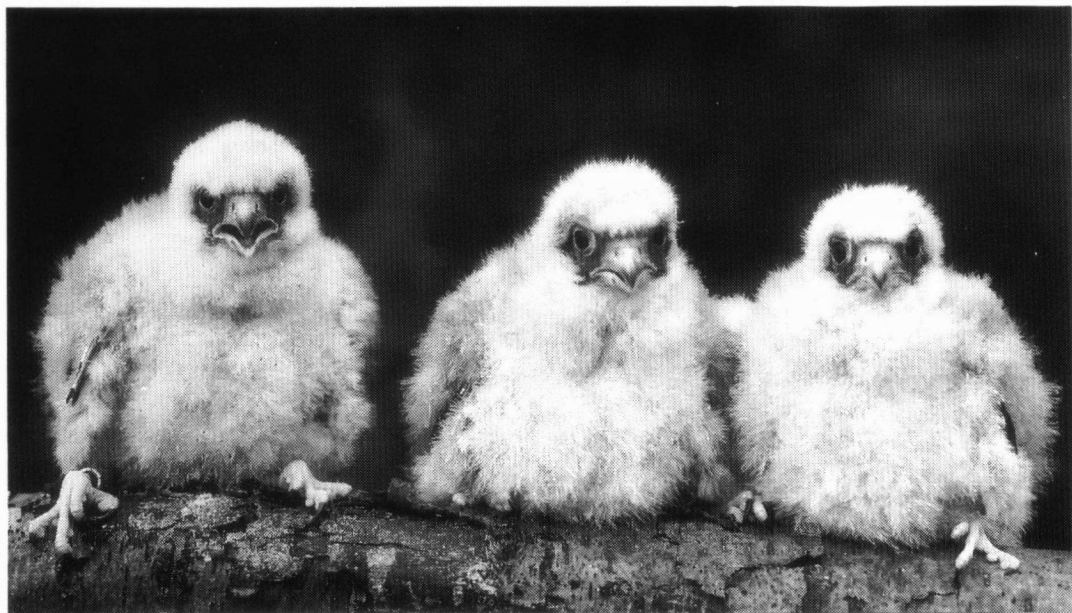
De bindende factor van de wilsterflappers is de vereniging *Het Groninger Vogelvangersbelang*. Een tiental vergunninghouders staat nog daadwerkelijk in het veld. De anderen hebben een leeftijd bereikt dat het lichamelijk niet meer gaat, met het "wilsterspul" het veld in. De vergunningen van de ouderen zullen op een gegeven moment vervallen aan de vereniging. Als de vereniging de vergunningen niet over kan doen aan een jongere dan zullen deze vergunningen vervallen en is deze cultuurhistorisch belangwekkende vangmethode

gedoemd te verdwijnen.

Om het wilsterflappen in stand te houden zal dus enige instroom van jongeren nodig zijn en de vereniging zoekt daarom mensen die deze vorm van vogelvangst willen voortzetten. Mensen die bereid zijn een bepaalde *leerperiode* bij een vanger te staan om het vak te leren. Mensen die interesse hebben in de natuur en in het bijzonder in vogels. Mensen die het geduld hebben om een dag(deel) op het land te staan. Mensen die kou en wind willen trotseren om wilsters te vangen. De wilsters zitten meestal niet in de woonbuurt, dus je zal met het wilsterspul op pad moeten. Voor men zelfstandig kan vangen zal ook wilsterspul aangeschaft c.q. overgenomen moeten worden. Maar voordat het zover is zal nog wel een aantal dagen oefenen samen met een ervaren vanger nodig zijn.

Belangstelling? Telefonische inlichtingen:
0527-682526, 0596-5914323 of 0596-591652.

Jurrie Ottens, Spijk

Jonge Boomvalken.

Hans Hut